

Religionsfrihet och kulturell mångfald

Europaparlamentets resolution av den 17 april 2014 om EU:s utrikespolitik i en värld av kulturella och religiösa skillnader (2014/2690(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av artiklarna 2 och 21 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) samt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget),
- med beaktande av FN-stadgan,
- med beaktande av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artiklarna 10 och 22,
- med beaktande av FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor,
- med beaktande av den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter,
- med beaktande av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter,
- med beaktande av Unescos konvention om främjande av och skydd för mångfalden av kulturella uttryck,
- med beaktande av FN:s resolutioner om religions- och trosfrihet och om avskaffande av alla former av intolerans och diskriminering på grundval av religion och tro, i synnerhet generalförsamlingens resolution A/RES/67/179 av den 20 december 2012, och människorättsrådets resolution A/HRC/22/20/L.22 av den 22 mars 2013,
- med beaktande av EU:s strategiska ram för och EU:s handlingsplan om mänskliga rättigheter och demokrati (11855/2012), som antogs av rådet (utrikes frågor) den 25 juni 2012,
- med beaktande av rådets slutsatser av den 20 november 2008 om främjande av kulturell mångfald och interkulturell dialog i unionens och dess medlemsstaters yttre förbindelser,
- med beaktande av den europeiska agendan för kultur (COM(2007)0242), som syftar till att främja medvetenheten om kulturell mångfald och EU:s värderingar, dialogen med det civila samhället och utbytet av god praxis,
- med beaktande av sin rekommendation till rådet av den 2 februari 2012 om att föra en konsekvent politik gentemot de regimer mot vilka EU tillämpar restriktiva åtgärder¹,

¹ EUT C 239 E, 20.8.2013, s. 11.

- med beaktande av sin resolution av den 12 maj 2011 om de kulturella aspekterna i EU:s yttre åtgärder¹,
- med beaktande av sin rekommendation till rådet av den 13 juni 2013 om utkastet till EU:s riktlinjer om främjande och skydd av religions- och trosfriheten² och av EU:s riktlinjer om främjande och skydd av religions- och trosfriheten, som antogs av rådet (utrikes frågor) den 24 juni 2013,
- med beaktande av sin resolution av den 11 december 2012 om en strategi för digital frihet i EU:s utrikespolitik³,
- med beaktande av artikel 110.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. EU är grundat på principen om mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och demokrati, vilket fastställs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, och har viljan och en rättslig och moralisk plikt att främja och försvara dessa värderingar i sina förbindelser med alla andra länder.
 - B. Enligt artikel 21 i EU-fördraget ska unionens åtgärder i internationella sammanhang utgå från ”demokrati, rättsstaten, de mänskliga rättigheternas och grundläggande friheternas universalitet och odelbarhet, respekt för människors värde, jämlikhet och solidaritet samt respekt för principerna i Förenta nationernas stadga och i folkrätten”.
 - C. Föreställningen om kulturella och religiösa skillnader har ofta lett till konflikter mellan olika folkgrupper och har utnyttjats av ledare och regimer för att främja deras egna mål och därigenom underblåst konflikter.
 - D. Förståelse för religiös och kulturell mångfald, som möjliggör integrering, ömsesidig respekt och förståelse för andra tankesätt, är ett pålitligt medel för att främja tolerans och försoning efter konflikter och hjälper till att understödja mänskliga rättigheter och demokrati.
 - E. I dagens globala värld samspelar länder, stater och civilisationer aktivt med varandra och de regler och normer som styr de ekonomiska och politiska systemens funktion blir allt tätare sammanlänkade och ställs inför gemensamma utmaningar såsom klimatförändringar, terrorism och fattigdom, samtidigt som de återspeglar nationella identiteter och kulturella skillnader, och en god insikt i detta är väsentligt för en internationell dialog som bygger på tolerans.
 - F. Inom alla civilisationer sätter man högt värde på sitt nationella kulturarv, som utgör en grund för medborgarnas kulturella identitet.

Principerna för EU:s utrikespolitik

1. Europaparlamentet bekräftar att respekt för kulturell mångfald och tolerans för olika koncept och uppfattningar i kombination med insatser för att bekämpa alla former av extremism och ojämlikheter fortfarande är nödvändigt och grundläggande för att man

¹ EUT C 377 E, 7.12.2012, s. 135.

² Antagna texter, P7_TA(2013)0279.

³ Antagna texter, P7_TA(2012)0470.

framgångsrikt ska kunna bygga upp en fredlig internationell ordning grundad på universellt accepterade demokratiska värderingar.

2. Europaparlamentet upprepar sin övertygelse om att EU, när man slår vakt om sina intressen i världen, i sin politik alltid bör utgå från unionens kärnvärden (demokrati, rättsstaten, mänskliga rättigheter, social rättvisa och kampen mot fattigdom) samt respekten för andra länder.
3. Europaparlamentet håller fast vid att EU i sina förbindelser med andra länder måste ha som mål att värna om personer som hör till utsatta grupper, såsom etniska och religiösa minoriteter, att arbeta för kvinnors rättigheter och deras inflytande, representation och deltagande i det ekonomiska, politiska och sociala beslutsfattandet samt att bekämpa alla former av våld och diskriminering på grund av kön eller sexuell läggning.
4. Europaparlamentet anser att tillgång till utbildning i alla dess former, särskilt genom hågkomsten av det förflutna, historien och främjande av kulturellt utbyte, är nödvändigt för förståelsen och respekten för religion och kulturarv.
5. Europaparlamentet uppmanar EU att främja ratificeringen och genomförandet av viktiga internationella människorättsfördrag, inklusive dem om kvinnors rättigheter samt alla avtal om icke-diskriminering, centrala konventioner om arbetstagarnas rättigheter och regionala människorättsinstrument. Parlamentet förväntar sig en skyndsamt ratificering av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna efter det att Europeiska unionens domstol fattat sitt slutgiltiga beslut.
6. Europaparlamentet uppmanar EU att stödja ratificeringen och genomförandet av Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar.
7. Europaparlamentet understryker att EU, som tidigare har uppnått konkreta resultat i kampen mot dödsstraffet, bör agera mer beslutsamt, och uppmanar institutionerna och medlemsstaterna att stå fast vid och förstärka sitt politiska engagemang i denna fråga, så att dödsstraffet slutligen avskaffas i hela världen för all framtid.
8. Europaparlamentet anser att stabila och moderna demokratier med en fungerande rättsstat är ett verktyg för fred, internationellt samarbete och en beredvillighet att ta itu med globala frågor på ett konstruktivt sätt, och att det ligger i EU:s intresse att aktivt främja en politisk kultur som karakteriseras av frihet, tolerans och öppenhet, en uppdelning av stat och religion samt utvecklingen av demokratiska institutioner i hela världen.
9. Europaparlamentet konstaterar i synnerhet att övergången till demokrati i ett flertal stater runtom i världen de senaste 20 åren, och på senare tid folkresningarna i arabvärlden, har visat att strävan efter demokrati, social rättvisa, mänsklig värdighet och lika deltagande inte bör betraktas enbart som en västerländsk angelägenhet utan är en universell drivkraft hos människor med skiftande kulturell och religiös bakgrund.
10. Europaparlamentet anser att föreställningen om kulturella och religiösa skillnader har blivit ett redskap som auktoritära regimer och radikala icke-statliga aktörer gång på gång utnyttjar för att rättfärdiga flagranta människorättsbrott.
11. Europaparlamentet förkastar essentialistiska idéer om kulturer som oföränderliga enheter

och anser att globaliseringen och det växande samspelet mellan människor från olika kulturella och religiösa miljöer kan leda till att en kärna av gemensamma universella värderingar utvecklas och förstärks.

12. Europaparlamentet erinrar om att respekt för och värnandet om små kulturer och minoritetskulturer samt främjandet av deras möjligheter att uttrycka sig fredligt i enlighet med de mänskliga rättigheterna kan motverka en syn på kulturella skillnader som en sammanstötning mellan oförsonliga grupperingar och främja fred och stabilitet.
13. Europaparlamentet understryker att inkluderande undervisning bör spela en framträdande roll i utvecklingspolitiken, krishantering och stabiliseringen efter konflikter.
14. Europaparlamentet understryker att iakttagandet av religionsfriheten är en viktig princip i utrikespolitiken som bidrar till stabilare internationella förbindelser och främjar ett samarbete mellan nationer som är grundat på humanism, tolerans och ömsesidigt erkännande.
15. Europaparlamentet tar bestämt avstånd från stödet till och spridningen av fundamentalistiska religiösa lärosatser som syftar till att undergräva eller kränka rättigheterna för vissa gemenskaper eller samfund.
16. Europaparlamentet uttrycker sin oro över spridningen av intolerans och fördömer starkt alla våldsdåd mot religiösa grupper, inklusive kristna, muslimer, judar och bahaier, som i en rad länder förvägras sina grundläggande mänskliga rättigheter enbart på grund av sin trosuppfattning. Parlamentet fördömer särskilt i starka ordalag de många försöken att stänga eller förstöra kyrkor, moskéer, synagogor, tempel eller andra platser för religionsutövning världen över.
17. Europaparlamentet framhåller vikten av kulturdiplomati, kulturellt samarbete och utbyten på områdena utbildning och kultur när det gäller att förmedla de värderingar som tillsammans utgör den europeiska kulturen och främja EU:s och dess medlemsstaters intressen. Parlamentet understryker också att EU måste agera som en konsekvent global aktör med ett globalt perspektiv och ett globalt ansvar.

EU:s roll inom FN-systemet och i multinationella forum

18. Europaparlamentet anser att FN-systemets, i synnerhet säkerhetsrådets, nuvarande uppbyggnad på ett mer tillfredsställande sätt bör återspegla de globala aktörernas mångfald.
19. Europaparlamentet konstaterar dock att EU och dess medlemsstater har lyckats finna en gemensam utgångspunkt för dialog och samarbete i syfte att finna gemensamma lösningar med FN:s medlemsstater som sträcker sig bortom kulturella och religiösa skillnader. Parlamentet konstaterar också att de spänningar och dödlägen som hindrar utvecklingen av sådana lösningar beror på staters och konfliktparters motstånd mot sådana avtal av strategiska skäl snarare än på motstridiga moraliska värderingar.
20. Europaparlamentet understryker vikten av att samordna forum som är inriktade på att främja dialog och ömsesidig förståelse mellan kulturer och regioner, men anser ändå att man bör utvärdera hur verkningsfulla dessa forum är och överväga hur man kan få dem att nå ut till fler.

21. Europaparlamentet erkänner värdet av parlamentarisk diplomati och lyfter fram det arbete som görs i parlamentariska församlingar inom internationella organisationer för att främja dialog mellan kulturer och religioner. Parlamentet välkomnar i detta sammanhang sådana initiativ som rekommendationen från den parlamentariska församlingen för unionen för Medelhavsområdet (mars 2012, Rabat) om att utarbeta en Medelhavsstadga för värderingar.

Utmaningar som har sin grund i religiöst inflytande på den internationella politiska arenan

22. Förutom det hot som terroristnätverk utgör mot unionen och resten av världen, konstaterar Europaparlamentet med oro att det finns religiösa extremistgrupper som använder våld för att sprida hat och intolerans och för att påverka samhällen och lagstiftningen i avsikt att begränsa mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och undergräva just de principer som EU verkar för i sin utrikes- och utvecklingspolitik. Dessa grupper agerar med stöd av vissa stater, både öppet och i det fördolda.
23. Europaparlamentet anser att EU mer resolut bör stödja främjandet av och värnandet om mänskliga rättigheter, det civila samhällets sociala och politiska rättigheter och öppnare och mer inkluderande tolkningar av religiösa lärosatser i länder vilkas regeringar främjar eller ser genom fingrarna med intoleranta föreställningar om religion eller kultur.
24. Europaparlamentet noterar att det i många länder utanför Europa, även på platser där olika religiösa uttryck tolereras, är vanligt att personer med sekulariserade och ateistiska eller agnostiska uppfattningar diskrimineras i lagstiftningen och socialt och utsätts för hot, påtryckningar och fara och anser att dessa personer bör erbjudas samma skydd som religiösa och andra minoriteter i EU:s program och politik. Parlamentet påpekar att religions- och samvetsfrihet omfattar såväl rätten att ha och utöva en trosuppfattning som rätten att avstå från detta, att såväl rätten att välja eller främja en trosuppfattning som rätten att ändra eller avsäga sig sin trosuppfattning är grundläggande delar av yttrandefriheten. Parlamentet förväntar sig att alla dessa aspekter inkluderas i EU:s initiativ för interkulturell dialog.
25. Europaparlamentet föreslår att religiösa ledare från de tre abrahamitiska religionerna (judendomen, kristendomen och islam) ska delta i en interreligiös dialog, i en anda av enighet och tolerans för alla sina olika organiserade uttrycksformer.

Trovärdighet, samstämdhet och konsekvens i EU:s politik

26. Europaparlamentet anser att genomslagskraften i EU:s insatser bygger på EU:s anseende som förebild och på överensstämmelsen mellan intern praxis och externa åtgärder.
27. Europaparlamentet uppmanar samtliga medlemsstater att upphäva befintlig lagstiftning som står i strid med de grundläggande friheterna religionsfriheten, samvetsfriheten och yttrandefriheten.
28. Europaparlamentet betonar vikten av att EU i sina yttre åtgärder verkar för respekten för yttrandefrihet, religions- och trosfrihet, pressfrihet och frihet att ta del av medier och ny informationsteknik samt aktivt skyddar och främjar människors digitala friheter.
29. Europaparlamentet efterlyser en konsekvent EU-politik om mänskliga rättigheter som bygger på gemensamma grundläggande normer och en konstruktiv, resultatnriktad

strategi. Parlamentet betonar att när EU ställs inför kränkningar av de mänskliga rättigheterna bör man använda alla de instrument som finns att tillgå, inklusive sanktioner.

30. Europaparlamentet bekräftar på nytt sitt stöd för att alla de avtal som EU ingår med tredjeländer ska inbegripa villkor som gäller för båda parterna och politiska klausuler om mänskliga rättigheter och demokrati som en gemensam bekräftelse av det ömsesidiga engagemanget för dessa värderingar, oberoende av vilket tillstånd som råder i ett visst land för skyddet för de mänskliga rättigheterna, med lämpliga garantier för att se till att mekanismen för tillfälligt upphävande inte kan missbrukas av någondera parten.

Rekommendationer till Europeiska utrikestjänsten och kommissionen

31. Europaparlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten och EU:s delegationer runtom i världen att i högre grad samarbeta med tredjeländer och regionala organisationer för att främja en dialog mellan kulturer och religioner.
32. Europaparlamentet förväntar sig att EU:s representanter i sina politiska uttalanden tydliggör att intoleranta tolkningar av religioner eller trosuppfattningar som tillåter våld mot och förtryck av oliktankande är oförenligt med EU:s värderingar och universella mänskliga rättigheter och måste bekämpas med lika stor beslutsamhet som varje regim som utövar politiskt förtryck.
33. Europaparlamentet uppmanar EU att göra kulturen till ett ännu starkare inslag i den politiska dialogen med partnerländer och regioner runtom i världen och att främja kulturella utbyten och systematisk integration av kultur i utvecklingsprogram och projekt. I detta sammanhang betonar parlamentet behovet av en rationalisering av den interna verksamheten i kommissionens olika generaldirektorat med ansvar för externa förbindelser (utrikespolitik, utvidgning, handel, utveckling), utbildning, kultur samt den digitala agendan.
34. Europaparlamentet betonar vikten av att ge EU:s anställda lämplig utbildning för detta ändamål och understryker det viktiga arbete som utförs av många organisationer, såsom Anna Lindhs stiftelse och dialogcentrumet KAICIID i Wien.
35. Europaparlamentet anser att internet och kommunikationsteknik i hög grad underlättar yttrandefrihet, pluralism, informationsutbyte, utbildning, mänskliga rättigheter, utveckling, mötesfrihet, demokrati samt samspel och integration mellan kulturer och religioner, och därigenom främjar tolerans och förståelse. Kommissionen uppmanas därför med kraft att genomföra rekommendationerna i betänkandet om en strategi för digital frihet i EU:s utrikespolitik.
36. Europaparlamentet framhåller de många olika sätt på vilka den nya tekniken kan främja dialoger mellan kulturer och religioner samt EU:s principer och värderingar. Parlamentet uppmanar alla EU:s delegationschefer att till fullo utnyttja verktygen för digital diplomati genom aktivt och fortlöpande deltagande på sociala medier. Parlamentet uppmanar Europeiska utrikestjänsten att utforska de nya virtuella programmens möjligheter.

o

o o

37. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter och medlemsstaternas regeringar.